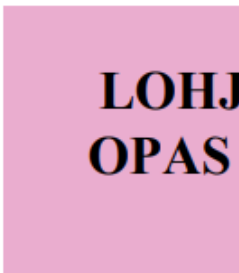

**LOHJAN YHTEISLYSEON LUKIO
OPAS LUKIOON HAKEVILLE 2021**

Kutsuva kohtaamispaikka
Oppimisympäristöjen ykkönen
Turvattua tulevaisuutta!

Lohjan Yhteislyseon lukio	3
Lukioon pyrkiminen	6
Opiskelijoiden valinta lukioon	7
Tulosten julkistaminen	7
Opiskelupaikan vastaanottaminen	7
Lukio-opinnot ja lukio-opintojen rakenne.....	8
Lohjan Yhteislyseon lukion opiskeluhoolto	16
Ylioppilastutkinto.....	17
Lukiolaisen aakkoset.....	18
Opintojaksot	21
Lohjan Yhteislyseon lukio – yhteystiedot	54

Lohjan Yhteislyseon lukio

YLI VUOSISATA LOHJALAISTEN NUORTEN PARHAAKSI

Koulu on perustettu vuonna 1914, oikeus lukioasteen perustamiseen saatiin vuonna 1918 ja ensimmäiset ylioppilaat valmistuivat vuonna 1921. Oma koulurakennus ns. Puu-Anttila valmistui viisiluokkaista keskikoulua varten vuonna 1917. Lisärakennus rakennettiin koulun laajennuttua yliopistoon johtavaksi vuonna 1925. Koulurakennus Pohjolanmäellä on rakennettu vuonna 1954.

Lohjan yhteiskoulu 1914 – 1957

Lohjan yhteislyseo 1957 – 1976

Lohjan lukioksi 1976 – 2004

Lohjan Yhteislyseon lukioksi 2004 –

Kuluva lukuvuosi 2020-2021 on koko oppilaitoksen historian 107. toimintavuosi. Tällä hetkellä toimimme viihtyisissä väistötiloissa Rantapuistossa, paluu Pohjolanmäelle on suunnitelmassa vuonna 2023.

LYLL on perinteikäs ja monipuolinen yleislukio, joka pystyy suuren kokonsa vuoksi tarjoamaan erittäin laajan opintotarjonnan.

Koulussa opiskelee kuluvan lukuvuoden aikana noin 760 opiskelijaa (luku sisältää kahden tutkinnon opiskelijat, n. 85 opiskelijaa). Teemme myös tiivistä yhteistyötä samassa rakennuksessa toimivan Lohjan aikuislukion kanssa.

Miksi kannattaa valita Lohjan Yhteislyseon lukio?

LYLLin opiskelijoiden kommentteja:

”Koska se on lähellä ja isohkona yleislukiona parempi kuin joku pikkulukio, jossa kurssit ei toteudu.”

”Täällä on hyvä ja laaja kurssivalikoima, sekä useampia opettajia samassa aineessa, jolloin voi valita itselleen sopivimman opettajan jos mahdollista.”

”Paljon erilaisia koulukohtaisia kursseja.”

”LYLL kannattaa valita, koska täällä on hyvät opettajat sekä paljon kursseja. LYLLissä myös opot ovat mukana valinnoissa ja heiltä voi helposti kysyä apua esimerkiksi jatko-opintoihin liittyen.”

”LYLLissä on monipuoliset kurssivalinnat. Lisäksi LYLLissä on kiva ilmapiiri ja opettajat ovat mukavia ja tsemppaavat. Olen viihtynyt täällä hyvin ja saanut uusia kavereita.”

”Täällä on tarjolla monipuolisesti eri kursseja. LYLL:ssä saa olla oma itsensä ja tehdä juuri sitä mistä tykkää! Parhainta on se, että täältä saa paljon apua opiskeluun.”

”Opiskelijoiden mielipiteet otetaan vastaan hyvin.”

”Kannattaisi valita opiskelupaikaksi Lohjan yhteislyseon lukio, sillä täällä on mahtavia opettajia. Täällä aikuiset välittävät ja tukevat opinnoissa ja muissakin asioissa. Mielestäni täällä on myös hyvä ilmapiiri ja mukava olla. Täällä on paljon mahdollisuuksia opiskella.”

”Koulussa on hyvä yhteishenki ja kaikki tulevat toimeen keskenään.”

”Oppilaiden mielipiteitä kuunnellaan paljon monissa eri asioissa, joten pääset itse vaikuttamaan asioihin.”

”Lähellä, ei mene aikaa hukkaan, on aikaa harrastaa ja pitää huolta itsestä.”

”LYLL on lähellä verrattuna pääkaupunkiseudun lukioihin.”

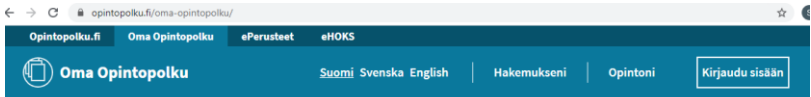
”Monipuolisia kursseja, myös paljon taito- ja taideaineita.”

Lukioon pyrkiminen

Lukioon pyritään samanaikaisesti muiden yhteisvalinnassa mukana olevien toisen asteen oppilaitosten kanssa. Pyrkiminen Lohjan Yhteislyseon lukioon tapahtuu sähköisesti täyttämällä valtakunnallisen yhteishaun hakulomake. Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutukseen **hakuaika on kaikilla hakijoilla 23.2.-23.3.2021**. Hakulomake täytetään hakuaikana osoitteessa: www.opintopolku.fi **Hakuaika päättyy 23.3.2021 klo 15.00**, jolloin hakulomake sulkeutuu.

Kirjautuminen Oma Opintopolkuun

Kirjautumista varten sinun tulee tunnistautua pankkitunnuksella, mobiilivarmenteella tai sirullisella henkilökortilla. Kirjautudut sisään valitessasi mihin palveluun siirryt.

Hakemukset ja opiskelupaikan vastaanotto

Muokkaa hakemustasi ja seuraa valinnan etenemistä.

Hakemussivulla voit:

- tarkastella hakemuksiasi ja muokata niitä hakuaikana
- nähdä opiskelijavalinnan tulokset
- ottaa opiskelupaikan vastaan

Siirry hakemuksiin (vaatii tunnistautumisen)

Omat opintosuoritukseni

Tarkastele ja jaa opintotietojasi. Jos sinulla on huollettavia, voit tarkastella myös heidän opintotietojaan.

Löytyvät tiedot:

- peruskoulusta, lukiosta ja ammatillisista oppilaitoksista vuodesta 2018 alkaen
- ylioppilastutkinnot vuodesta 1990 alkaen
- korkeakoulusta vuodesta 1995 alkaen (tässä voi olla korkeakoulukohtaisia poikkeuksia)

Siirry opintosuorituksiin (vaatii tunnistautumisen)

Muista, että sinun hakutoivejärjestyksesi on ratkaiseva koulutusmuotoa (esim. lukiokoulutus, ammatillinen koulutus) valittaessa! Jos keskiarvosii riittää, sinut sijoitetaan 1. hakutoiveesi mukaan. Hakuajan päättymisen jälkeen hakutoivejärjestystä ei voi muuttaa! Hakija voi hakea yhteishaussa viiteen toisen asteen koulutusvaihtoehtoon.

Yhteishakulomakkeen **lisäksi hakijan on täytettävä Lohjan Yhteislyseon lukion paperinen ainevalintakortti**. Yläkoulun opinto-ohjaaja toimittaa perusopetuksen yhdeksännen luokan oppilaiden ainevalintakortit lukiolle hakuajan päättyessä.

Jos haet Lohjan Yhteislyseon lukion **urheiluvalmennukseen**, sinun on myös täytettävä erillinen urheiluvalmennuksen hakulomake liitteineen. Hakemus palautetaan ainevalintakortin kanssa Lohjan Yhteislyseon lukioon. Urheiluvalmennuksesta on lisää tämän oppaan sivulla 13.

Opiskelijoiden valinta lukioon

Yleinen lukioon pääsyt edellytys on suoritettu perusopetuksen oppimäärä. Opiskelijat valitaan perusopetuksen päättötodistuksen taikka lisäopetuksessa annetun todistuksen äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen, vieraitten kielten, uskonnon tai elämäntutkimustiedon, historian, yhteiskuntaopin, matematiikan, fysiikan, kemian, biologian, terveystiedon ja maantiedon arvosanojen keskiarvon osoittamassa järjestyksessä. Lohjan Yhteislyseon lukion aloituspaikkamäärä on vuosittain vaihdellut 230-260 opiskelijamäärän välillä. Aloituspaikkamäärä lukuvuodelle 2021-2022 on 230.

Tulosten julkistaminen

Hakulomakkeessa luvan antaneiden valittujen nimet julkaistaan Lohjan Yhteislyseon lukion sivulla (www.lyll.fi) aikaisintaan 17.6.2021. Lisäksi opiskelijavalinnoista ilmoitetaan henkilökohtaisesti kirjeellä.

Opiskelupaikan vastaanottaminen

Jos olet antanut sähköpostiosoitteesi hakemuksella, saat sähköpostiisi linkin, jonka kautta voit ottaa opiskelupaikan vastaan. Vaihtoehtoisesti voit ottaa opiskelupaikan vastaan kirjautumalla Oma Opintopolku -palveluun Opintopolku.fi-palvelussa. Kirjautuminen Oma Opintopolkuun vaatii vahvan tunnistautumisen (esim. verkkopankkitunnukset).

Lukio-opinnot ja lukio-opintojen rakenne

Lukio-opinnot syksyllä 2021

Lukiokoulutuksen uudet opetus suunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2021. Opiskeltavat oppiaineet ovat samat kuin tähän asti lukiossa, mutta opinnot tarjotaan opintojaksoina ja opintojen laajuus lasketaan opintopisteinä. Nuorille tarkoitettussa lukiokoulutuksessa lukion oppimäärä on vähintään 150 opintopistettä. Lukiossa suoritetaan pakollisten opintojen lisäksi vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Lisäksi opiskelija voi liittää opintoihin valinnaisia koulukohtaisia opintoja lukion tarjonnan mukaisesti.

Lukion opiskelu aika

Luokaton lukio on mitoitettu kolmen vuoden täysipäiväistä opiskelua varten, mutta luokattomuus mahdollistaa nopeuttamisen ja hidastamisen, jolloin opiskelu aika voi olla 2-4 vuotta. Rehtori voi perustellusta syystä myöntää opiskelijalle suoritusajan pidennystä.

Lukiossa voit itse valita opinto-ohjelmasi ja opiskelu aikataulusi. Useimmilla lukiolaisilla opiskelu kestää kuitenkin edelleen kolme vuotta. Onnistuneen opiskelun edellytys on realistisen aikataulun ja suunnitelman laatiminen. Aikataulussa on otettava huomioon omat voimavarat ja opintosuunnitelma opintojaksojen suorittamiseksi.

Jos tavoitteesi on suorittaa lukio kolmessa vuodessa, opiskelet sekä ensimmäisenä että toisena opintovuotena molempina vähintään 60 opintopistettä ja kolmantena vähintään 30 opintopistettä. Näin sinulle kertyy vähintään minimimäärä 150 opintopistettä.

Opinto-ohjelma

Opiskelijan opinto-ohjelma käsittää

- pakolliset opinnot (94 – 102 opintopistettä)
- valtakunnallisia valinnaisia opintoja vähintään 20 opintopistettä
- Lisäksi on opiskeltava valtakunnallisia ja koulukohtaisia valinnaisia opintoja niin, että opintojaksojen suorittamisen jälkeen opiskelijan kokonaismäärä on vähintään 150 opintopistettä.

Opintojaksojen suorittamisen enimmäismäärää ei ole.

Lukio-opintojen alussa tehdään ainevalintoja mahdollisia jatko-opintoja ja kiinnostuksia ajatellen. Valintoja tehdessä on tärkeää, että opiskelija pohtii omia tavoitteitaan ja tekee sekä omasa ajankäytöstä että opiskelumenestyksestä realistisia arvioita.

Opiskelija rakentaa lukion alussa henkilökohtaisen opinto-ohjelman. Opintojen edetessä ja omien tavoitteiden tarkentuessa opiskelija voi täydentää ja muuttaa opinto-ohjelmaansa.

Opiskelija tekee peruskoulussa perusvalinnat, lukiossa erilaiset poikkeamiset ja muutokset. Pakollisten opintojen valinnan jälkeen voi muut valinnaiset opinnot valita vapaasti. Lukuvuosittain laadittava opintotarjotin tehdään opiskelijoiden tekemien aine- ja opintojaksovalintojen pohjalta.

Opinto-ohjelmaan tulee kuulua toinen kotimainen kieli ja vähintään yksi vieras kieli. Matematiikassa on valittava joko pitkä tai lyhyt oppimäärä. Uskonto ja elämänkatsomustieto ovat vaihtoehtoisia kirkkoon kuulumattomille. Elämänkatsomustietoa ei voi valita pakolliseksi aineeksi, jos opiskelija kuuluu kirkkoon. Rehtorilta voi anoa vapautusta lukion katsomusaineista, jos saa jonkin muun uskontokunnan opetusta, mutta lukion opintojaksojen kokonaismäärän tulee silti olla vähintään 150 opintopistettä.

Taideaineissa on kolme pakollista opintojaksoa, joista yksi on kuvataiteen ja toinen musiikin opintojakso. Kolmannen pakollisen opintojakson voi valita jommankumman aineen pakollisesta opintojaksoista.

Opinto-ohjelmaan voi sisällyttää muissa oppilaitoksissa suoritettuja opintojaksoja. Jos opiskelija haluaa korvata jonkin opetussuunnitelmaan kuuluvan opintojakson muussa oppilaitoksessa suoritetulla opintojaksolla, opintojakson korvaavuus tulee etukäteen tarkistaa oma koulun opinto-ohjaajalta, aineenopettajalta ja rehtorilta.

Opintojen suunnittelu – opintotarjotin ja tuntikiertokaavio

Opiskelija valitsee opiskelemaisensa aineet ja opintojaksot lukuvuosittain laadittavalta ja touku-kuussa julkaistavalta opintotarjottimelta, jonka lukemisessa opinto-ohjaaja ja ryhmäohjaaja opastavat. Jokainen opintotarjottimen pystypalkki tarkoittaa samanaikaisesti opetettavia opintojaksoja, joista yhden voi valita omaan lukujärjestykseensä. Opintotarjottimelta tehdyt valinnat siirretään tuntikiertokaavion mukaisesti opiskelijan omaksi lukujärjestykseksi.

Valinnaisten opintojaksojen suuri määrä tarjoaa mahdollisuudet yksilöllisiin ratkaisuihin opinto-kokonaisuuden rakentamisessa. Aine- ja opintojaksovalinnat voivat perustua opiskelijan opintomenestykseen, harrastuksiin tai urasuunnitelmiin. Keskeistä on, että opiskelija asettaa itselleen tavoitteita ja oppii tiedostamaan omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa. Tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus ja oman vastuun ottaminen ovat luokattoman lukion tunnuspiirteitä.

Purjehduskurssi 2020 (kuvat: Juhana Saarinen)

Suuressa lukiossa on myös erittäin laaja opintotarjonta. Meillä voit rakentaa itsellesi vaikka ”erikoislukion”. Ohessa olevassa taulukossa on esimerkkejä koulukohtaisten opintojaksosten määristä.

V= valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset valtakunnalliset opinnot

K= LYLL:n valinnaiset koulukohtaiset opinnot

Aine	V	K	Esimerkki
Äidinkieli	11	9	Luova kirjoittaminen
Uskonto	6	6	Uskonto, tiede ja media
Elämäkatsomustieto	6	4	Muinaiset myytit
Filosofia	4	6	Kulttuurifilosofia
Psykologia	5	7	Elämänhallinta ja ihmissuhteet
Historia	6	6	Sotahistoria
Matematiikka	12	6	Lineaarialgebra ja kompleksiluvut
Biologia	6	5	Luontoharrastus
Maantiede	4	6	Kartografia
Fysiikka	8	6	Tähtitiede
Kemia	6	4	Kemian kokeellisia töitä
Terveystieto	3	2	Terveys voimavarana
Tietotekniikka	0	12	Ohjelmointi 1&2
Yhteiskuntaoppi	4	9	Vuosi yrittäjänä 1&2

Opintopolut

Olemme luoneet opintojen suunnittelun tueksi vaihtoehtoisia opintopolkuja.

- jos tietää, mihin haluaa jatkaa, polkua on helppo seurata
- luonnollisesti muodostuvat ryhmät polun mukaan
- kaikki opintojaksot kuitenkin valittavissa polkujen välilläkin
- kielet kaikkien polkujen käytettävissä

Polku	Polku 1	Äi	Polku 2	Äi	Polku 3	Äi	Polku 4	Äi	Polku 5
Polku johtaa	LUMA: lääketiede tekniikka luonnontiede		yhteiskunta oikeustiede kauppatieteet yrittäjyys		kulttuuri taide ilmaisutaito		käyttäytymis- tieteet opetus kasvatus psykologia		urheilu- valmennus liikunta- kasvatus
Kieli	Kieliprofiili								
Avain- aineet	FY, KE, BI, MA		YH, HI, FI, UE/ET		KU, MU, ÄI, LI		ÄI,MA/MB PS+ toinen reaali, kieli		LI, TE
Opinto- jaksot	Ilmoitetaan myöhemmin								
YO- tutkinto	Äi MA/MB FY/KE/BI/GE pitkä kieli		Äi MA/MB 2 reaalia 1-2 kieltä		Äi + 4 yo-ainetta lukiodiplomit		ÄI,MA/MBPS+ toinen reaali, kieli		Äi + 4 yo ainetta

Kielet ja kansainvälisyys

A-kielet: englantti, ruotsi, ranska, saksa, espanja, venäjä

B1-kieli: ruotsi

B2-kielet: ranska, saksa, espanja, venäjä

B3-kielet (lukiossa alkavat): ranska, saksa, espanja, venäjä, italia, latina

Lukiossamme järjestetään lukuvuosittain opintomatkoja vaihteleviin kohteisiin esim. Pariisi, Tukholma, Rooma, Lontoo. LYLL:n ystävyyskoulu sijaitsee Uslarissa, Saksassa. Vuorovuosina järjestetään uslarilaisten kanssa opintomatkoja kaupunkien kesken. Lukiossamme opiskelee keskimäärin 2-5 vaihto-opiskelijaa/lukuvuosi.

Tukholman leirikoulu 2019

Taito- ja taideaineet, teemaopinnot

Kuvataide: 4 valtakunnallista ja 21 koulukohtaista opintojaksoa, lukiodiplomi

Musiikki: 4 valtakunnallista ja 21 koulukohtaista opintojaksoa, lukiodiplomi

Liikunta: 5 valtakunnallista ja 20 koulukohtaista opintojaksoa, liikunnan ja tanssin lukiodiplomi + urheiluvalmennus

Ilmaisutaito: 3 koulukohtaista opintojaksoa, teatteritaide lukiodiplomi

Taiteiden välisiä kursseja: esim. monitaiteellinen musiikkiprojekti

Kulttuuripassi

Teemaopinnot: Purjehduskurssi

Loska näytelmäprojekti 2019 (kuva: Juhana Saarinen)

Ylioppilas- ja itsenäisyysjuhla 5.12.2020 (kuva: Juhana Saarinen)

Purjehduskurssi 2019 (kuva: Juhana Saarinen)

Urheiluvalmennus

Urheiluvalmennuksen opintojaksot on tarkoitettu omassa urheilulajissaan huipulle tähtääville opiskelijoille ja niiden tavoitteena on tukea opiskelijan urheilu-uraa ja valmentautumista. Urheiluvalmennus järjestetään yhteistyössä Kisakallion urheiluopiston ja urheilijan oman seuran kanssa.

Liikunnan 10 urheiluvalmennuksen opintojaksoa mahdollistavat päämäärätietoiset urheiluharrastuksen jatkumisen Lohjan Yhteislyseon lukiossa. Urheiluvalmennus sisältää eri fyysisten osaluokkien harjoittelua, lajiharjoittelua ja omatoimista harjoittelua.

Urheiluvalmennukseen hakeminen tapahtuu erillisellä lomakkeella lukioon hakemisen yhteydessä. Lukioon palautetaan sekä ainevalintakortti että urheiluvalmennuksen hakulomake. Lisätietoja saa lukion apulaisrehtorilta.

Urheiluvalmennuksen opiskelijoille asetetaan seuraavat vaatimukset:

- Liikunta on tavoitteellista ja alkanut jo peruskoulun aikana.
- Opiskelijalla on valmentaja, joka toimii tarvittaessa yhteistyössä liikunnanopettajan kanssa.
- Valmennus on pitkäjänteistä ja koko lukioaikaista. Harjoitusohjelmat toimitetaan liikunnanopettajalle.
- Valmennuksesta pidetään kurssipäiväkirjaa, josta tarvittaessa valmennus ja harjoittelu voidaan todeta.
- Opintojaksot ovat liikunnan koulukohtaisia valinnaisia opintoja ja suorituksen hyväksymisestä päättävät liikunnanopettajat.

Opiskelijakunta

Lohjan Yhteislyseon lukion opiskelijakunta käsittää koulun kaikki opiskelijat. Opiskelijakunnalle suunnattua toimintaa järjestää opiskelijakunnan hallitus. Hallitus koostuu yleensä noin 8-10 opiskelijasta, jotka valitaan suoralla kansanvaalilla uuden kalenterivuoden alussa. Ehdolle saa asettua kuka tahansa opiskelijakunnan jäsen ja hallitus huolehtii itse sisäisestä hierarkiastaan. Hallitus kokoontuu säännöllisin väliajoin käsittelemään koulunkäynnin epäkohtia ja tulevien tapahtumien järjestämistä.

Lukio on muutakin kuin opiskelua

Lukiossa on monia juhlaperinteitä. Juhlamisen tavat vaihtelevat eri lukioissa, mutta aina ne tarjoavat unohtumattomia muistoja. Helmikuussa abiturientit lopettavat varsinaisen koulutyön ja alkavat keskittyä ylioppilaskirjoituksiin. Ennen lukulomaa vuorossa ovat penkinpainajaiset eli penkkarit, joka on yksi abiturienttien lukiotaipaleen kohokohdista. Päivän kunniaksi pukeudutaan näyttävästi ja järjestetään abishow. Lopuksi penkkariajelu kuorma-auton lavalla asuihin sonnustautuneena ja karkkeja heitellen kruunaa abien päivän.

Toisen vuosikurssin opiskelijoita kutsutaan penkinpainajaisten jälkeen "wanhoiksi", koska he ovat perinteisesti olleet tämän jälkeen lukion opiskelijoiden vanhinta ikäluokkaa. Vanhojen päivä järjestetään penkkareiden jälkeisenä päivänä, kun abiturientit ovat lähteneet koulusta. Päivä huipentuu vanhojen tansseihin.

Koulutyö päättyy ylioppilajuhliin kaikille ylioppilaksi valmistuville joko kesän alussa tai vuoden lopussa itsenäisyyspäivän alla.

Vanhojen tanssit 2019 (kuva: Juhana Saarinen)

Penkkarit 2020 (kuva: Juhana Saarinen)

Lohjan Yhteislyseon lukion opiskeluhoolto

rehtori **Panu Ruoste**

panu.ruoste@lohja.fi
puh. 050 576 8907

OPINTO-OHJAUS	Opinto-ohjaus auttaa opiskelijaa, kun hän suunnittelee opiskeluohjelmaansa ja tukee häntä lukio-opintojen eri vaiheissa. Opiskelija saa apua jatko-opintoihinsa ja elämäänsä sekä ja työ-uraansa liittyvissä valinnoissa ja päätöksissä.	
	Apulaisrehtori, opinto-ohjaaja Juha Nurmi	A-ryhmät ja N2 (osa), urheiluvallmennettavat, kahden tutkinnon opiskelijat sekä vaihto-opiskelijat.
	Opinto-ohjaaja, lehtori Kiti Ikonen	BCD-ryhmät ja N1
	Opinto-ohjaaja, lehtori Pia Koski-Stremmelaar	EFG -ryhmät ja N2 (osa)
		juha.nurmi@lohja.fi puh. 044 369 1480 maanantai - perjantai 2. kerros/hallinto
		kiti.ikonen@edu.lohja.fi puh. 044 374 3791 maanantai - perjantai 1. kerros (B-osa)
		pia.koski-stremmelaar@edu.lohja.fi puh. 044 369 1474 maanantai - perjantai 1. kerros (B-osa)
Terveydenhoitaja Satu Sjöblom	Terveydenhoitajan vastaanotolla mm. terveystapaamiset, terveysneuvonta ja sairaanhoito sekä lakisääteiset lääkärintarkastukset.	
Psykologi Minna Rautio	Psykologin vastaanotolle voi hakeutua oma-aloitteisesti jaksamiseen, mielenterveyteen ja oppimiseen liittyvissä asioissa.	
Kuraattori Suvi Ahtila	Kuraattorin kanssa voit keskustella opiskeluun liittyvistä asioista, sosiaalisista suhteista, tunne-elämästä, arjenhallinnasta ja sosioekonomisista asioista	
Erityisopettaja Johanna Kiviniemi	Erityisopettaja keskittyy lukiossa mm. lukio-opintonsa aloittavien lukivaikeuksien seuloamiseen ja ohjantaan. Ohjantaan kuuluu esim. tarvittavien erityisjärjestelyjen hakeminen lukio-opiskelua ja ylioppilaskirjoituksia varten. Opiskelija voi hakeutua itse erityisopettajan vastaanotolle esim. epäillessään jotakin erityistä opiskeluvaikeutta tai jos opiskelu muuten tuntuu hankalalta.	

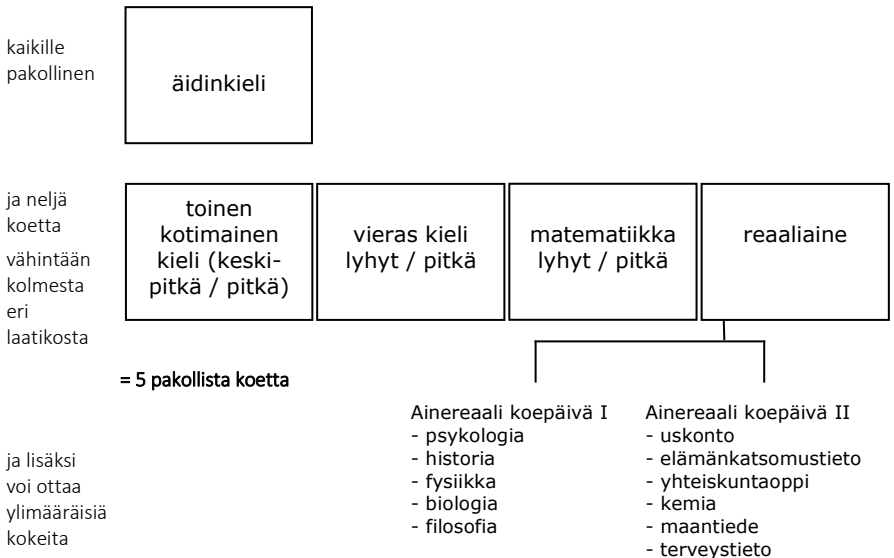

Ylioppilastutkinto

Katso www.ylioppilastutkinto.fi

Ylioppilastutkinto on suoritettava enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana. Tutkinnon suorittaminen katsotaan aloitetuksi, kun ilmoittaudut ensimmäisen kerran tutkintoon, pakolliseen tai ylimääräiseen kokeeseen. Tutkintoosi kuuluu **vähintään viisi koetta**, joista **äidinkielen koe on kaikille pakollinen**. Voit valita **neljä muuta tutkintosi pakollista koetta** kolmesta eri ryhmästä: toisen kotimaisen kielen koe (keskipitkä tai pitkä), vieras kieli (lyhyt tai pitkä), matematiikan koe (lyhyt tai pitkä) ja reaaliaineen koe. Tutkintosi pakollisiin kokeisiin **tulee sisältyä vähintään yksi pitkän oppimäärän koe**. Voit lisäksi sisällyttää tutkintoosi yhden tai useamman ylimääräisen kokeen. Tutkintokieli on suomi. Sinun on suoritettava kaikki tutkintoosi sisältyvät kokeet samalla kielellä.

Sinulle annetaan ylioppilastutkintotodistus, kun olet hyväksytysti suorittanut viisi pakollista koetta ja myös saanut lukion päättötodistuksen tai todistuksen ammatillisen tutkinnon suorittamisesta.

Lukiolaisen aakkoset

A1-kieli (= A-kieli)

Peruskoulun 3. tai 5. luokalta alkanut kieli
(englanti, ruotsi, ranska, saksa tai venäjä).

B1-kieli (= B-kieli)

Peruskoulun 6. luokalta alkanut yhteisenä aineena opiskeltava kieli
(ruotsi).

B2-kieli (= C-kieli)

Peruskoulun 8. luokalta alkanut valinnainen kieli
(espanja, saksa, ranska tai venäjä).

B3-kieli (= D-kieli)

Lukiossa alkava valinnainen kieli
(espanja, italia, latina, saksa, ranska tai venäjä).

Kahden tutkinnon opinnot

Ammatillista perustutkintoa opiskellessa voi samanaikaisesti suorittaa myös ylioppilastutkinnon. Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa ylioppilaskirjoituksissa kirjoitettavat viiden pakollisen aineen lukio-opinnot osana ammatillista perustutkintoaan, osallistua ylioppilaskirjoituksiin ja saada ylioppilastutkintotodistus. Lukio-opinnot hyväksytään ammatilliseen perustutkintoon kuuluvaksi. Opintoja suoritetaan rinnakkain ammatillisessa oppilaitoksessa ja lukiossa. Kahden tutkinnon opintojen suorittaminen edellyttää pitkäjänteisyyttä ja tavoitteellista opintojen suunnittelua.

Lukiodiplomi

Lukion opiskelijana saat mahdollisuuden antaa erityisen näytön osaamisestasi ja harrastuneisuudestasi taito- ja taideaineissa. Lukiodiplomit täydentävät muiden lukio-opintoihin liittyvien erillisten näyttöjen tavoin lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukion päättötodistus

Lukion oppimäärän, minimi 150 opintopistettä, suorittaneelle opiskelijalle annetaan lukion päättötodistus.

Luokattomuus

Opintojaksot valitaan vuosittaisesta opintotarjottimesta. Luokalle ei jädä eikä ehtoja anneta. Opettaja voi vaihdella kurseittain, opetusryhmät eivät pysy samoina ja niiden koko voi vaihdella suurestikin. Voit säädellä opiskeluajan pituutta, lukuvuosittaista työmäärääsi ja lukujärjestystäsi. Tämä kaikki tuo mukanaan myös kasvavaa vastuuta.

Opintojakso

Jokaisen lukion oppiaineen oppimäärä on jaettu opintojaksoihin. Lukiot päättävät opintojaksojen laajuudet. Oppiaineen omat tai eri oppiaineiden yhteiset opintojaksot ovat yleensä 1- 3 opintopisteen laajuisia kokonaisuuksia. Opintojaksot voivat olla laajuudeltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Jos kyseessä on useiden oppiaineiden yhteinen opintojakso, annetaan kustakin oppiaineesta omat arvosanat.

Opintojaksokartta

Opintojaksokartta selvittää oppiaine- ja opintojaksokohtaisesti, milloin kutakin opintojaksoa on tarjolla.

Opinto-ohjelma / opintojen laajuus / opintosuunnitelma

Opiskelija laatii vuosittaisen opinto-ohjelman, suunnitelman siitä, mitä opintojaksoja hän opiskelee. Lukion päättötodistuksen saadakseen on opiskeltava vähintään 150 opintopistettä (sisältää pakolliset opinnot sekä vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja). Opintosuunnitelma on opiskelijan koulutyötä koskeva kokonaissuunnitelma. Sitä voidaan lukioaikana muuttaa.

Opintopiste

Lukiokoulutuksen oppiaineiden oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään opintopisteitä. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitettussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä. Suurin osa opintojaksoista on laajuudeltaan 2 opintopistettä.

Opintotarjotin

Opintotarjottimelta valitaan omaa työjärjestystä varten opintojaksoja numeroiduilta palkeilta. Opintotarjottimessa on lukuvuoden aikana koulussa tarjottavien opintojaksojen aikataulu.

Kaikki lukuvuoden aikana opetettavat opintojaksot näkyvät opintotarjottimella. Opintotarjottimelta opiskelija valitsee periodeittain ne opintojaksot, jotka opiskelija haluaa suorittaa. Valintojen perusteella muodostuu lukujärjestys, joka vaihtuu kunkin periodin jälkeen.

Pakolliset opinnot

Lukiossa pakollisia opintoja suoritetaan 94 tai 102 opintopistettä. Pakollisten opintojen määrä riippuu opiskelijan valitsemasta matematiikan laajuudesta (pitkä / lyhyt). Pakolliset opinnot arvioidaan numeroin.

Periodi

Lukuvuosi on jaettu viiteen periodiin, joista jokaisella on oma lukujärjestys. Lukuvuodessa suoritetaan opiskelutahdista riippuen noin 60 opintopistettä. Opiskelijan työmäärä voi vaihdella periodeittain riippuen valituista opintojaksoista.

Päätöviikko / koeviikko / arviointiviikko

Periodin seitsemän viimeistä päivää muodostavat päätöviikon. Kunakin päätöpäivänä opiskelijat keskittyvät yhteen opintojaksoon. Ohjelmassa voi olla mm. kertaustunti koe, arviointokeskustelu, vierailuja tai oppitunteja. Päätöpäivän pituus on noin neljä tuntia. Päätöviikon lukujärjestys on muusta periodista poikkeava.

Ryhmä

Opiskelu tapahtuu vaihtelevissa oppiaineryhmissä. Toiminnan järjestämisen vuoksi opiskelijat jaetaan opintojen alussa perusrhyhmiin.

Ryhmänohjaaja - RO

Kullakin perusr ryhmällä on oma, lukion opettajista valittu, ryhmänohjaaja. Ryhmänohjaaja huolehtii oman ohjausryhmänsä opiskelijoista koko opiskelun ajan. Ryhmänohjaaja tapaa oman opiskelijaryhmänsä ryhmänohjaustuokioissa, joita pidetään säännöllisesti. Ryhmänohjaaja on yhteydessä huoltajiin ja tapaa opiskelijoita henkilökohtaisesti.

Tuntikiertokaavio

Tuntikiertokaavion avulla opiskelija sijoittaa, valitsemansa opintojaksot lukujärjestykseen.

Tuntipalkki

Opintotarjottimessa oleva tuntinumero, joka sijoitetaan tuntikiertokaavion mukaisesti työjärjestykseen.

Tutor

Ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien tukena toimivat tutorit, jotka auttavat opiskelijaa erityisesti lukio-opintojen alussa. Tutorit on valittu toisen vuosikurssin opiskelijoista.

Työjärjestys, lukujärjestys

Lukiolaisen on laadittava itselleen joka periodia varten oma työjärjestys.

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

Lukion tarjoamia valinnaisia opintojaksoja, joita opiskelija voi valita mielenkiintonsa mukaan. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot on aina suoritettava hyväksytysti.

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

Valtakunnallisia valinnaisia opintoja on suoritettava lukion oppimäärässä vähintään 20 opintopistettä. Ylioppilastutkinto perustuu oppiaineen pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin. Nämä opintojaksot arvioidaan numeroin.

Opintojaksot

Opintojaksojen arviointi

Valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot

Arviointi: arvosana 4-10

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

Arviointi: opintojaksokohtainen arviointi

Seuraavassa oppiaineiden listassa on lyhyesti kerrottu ensimmäisenä opintovuotena tarjottavien valinnaisten opintojaksojen keskeiset sisällöt!

Biologia

Pakolliset opinnot

1. Elämä ja evoluutio (BI1)
2. Ekologian perusteet (BI2)
3. Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin (BI3)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

4. Solu ja perinnöllisyys (BI4)
5. Ihmisen biologia (BI5)
6. Biotekniikka ja sen sovellukset (BI6)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

7. Biologian laboroinnit (BI7)

Keskeiset sisällöt

- eliöiden rakenteen ja elintoimintojen tutkiminen, pohjana systemaattinen järjestelmä
- mikrobiologian perusteita
- mikroskopiointi, kemialliset analyysit, kasvatuskokeet
- sisäelinten preparoiminen
- tutkimuksen suunnitteleminen ja toteuttaminen
- opintojakson sisältö voi vaihdella tutkimusmateriaalin saatavuuden, opiskelijoiden kiinnostuskohteiden, vuodenaikojen ym. takia.

8. Luontoharrastus (BI8)

Keskeiset sisällöt

- linturyhmien ja -lajien tunnistaminen
- lintujen muutto ja muuton tutkiminen
- oman asuinalueen lintupaikat, retkeily lähialueella
- eläinten käyttäytyminen
- kasviryhmiä ja -lajien tunnistaminen
- oman asuinalueen kasvillisuusalueet, retkeily
- asuinympäristön erilaiset ekosysteemit ja luonnon kehitys
- oman tutkimuksen teko

9. Ympäristötieteiden kenttätyöskentely (BI9)
10. Bioteknologian ja perinnöllisyystieteen työtavat (BI10)
11. Biologian kertaus abeille (BI11)

Elämänkatsomustieto

Pakolliset opinnot

1. Minä ja hyvä elämä (ET1)
2. Minä ja yhteiskunta (ET2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Kulttuurit (ET3)

4. Katsomukset (ET4)

Keskeiset sisällöt

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maa- ilma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

5. Uskonnot ja uskonnottomuus (ET5)

Keskeiset sisällöt

- uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tutkiminen, määrittelemisen ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki
- keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala
- kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet
- ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailman- katsomukselliset perusteet
- uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä; liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate

6. Tulevaisuus (ET6)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

7. Katsomukset tänään (ET7)

Keskeiset sisällöt

- suurten maailmanuskontojen pohjalta syntyneet yhteisöt ja niiden toiminta (esimerkiksi Amma-liike ja Bahai)
- uushenkisyys (esimerkiksi enkeliuskko, Karhun kansa)
- ei-uskonnolliset katsomukset (esimerkiksi parodiauskonnot, ateistinen henkisyys)

8. Muinaiset myytit (ET8)

9. Elämänkatsomustiedon kertaus abeille (ET9)

10. Elämänkatsomustiedon valinnainen tema (ET10)

Englanti

A - kieli

Pakolliset opinnot

1. Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (ENA1)
2. Englanti globaalina kielenä (ENA2)
3. Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisuun välineenä (ENA3)
4. Englannin kieli vaikuttamisen välineenä (ENA4)
5. Kestävä tulevaisuus ja tiede (ENA5)
6. Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (ENA6)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

7. Ympäristö ja kestävä elämäntapa (ENA7)
8. Viesti ja vaikuta puhuen (ENA8)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (ENA9)
10. Sanasto haltuun (ENA10)
11. Kirjoita taitavasti (ENA11)
12. Peruskoulun kertausta (ENA12)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulusanastoa ja opitaan uuttakin
  - opitaan englannin tärkeimmät rakenteet
  - kerrataan verbimuotojen käytön perusasiat
  - opetellaan prepositioita, artikkeleita ym.
13. Kohti kansainvälisyyttä (ENA13)
  14. Abikertaus (ENA14)

Espanja

A - kieli

Pakolliset opinnot

1. Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (EAA1)
2. Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (EAA2)
3. Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (EAA3)
4. Kieli vaikuttamisen välineenä (EAA4)
5. Kestävä tulevaisuus ja tiede (EAA5)
6. Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (EAA6)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

7. Ympäristö ja kestävä elämäntapa (EAA7)
8. Viesti ja vaikuta puhuen (EAA8)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (EAA9)
10. Sanasto haltuun (EAA10)
11. Kirjoita taitavasti (EAA11)
12. Peruskoulun kertausta (EAA12)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulusanastoa ja opitaan uuttakin
  - opitaan espanjan tärkeimmät rakenteet
  - kerrataan verbimuotojen käytön perusasiat
  - opetellaan prepositioita, artikkeleita ym.
13. Kohti kansainvälisyyttä (EAA13)
  14. Abikertaus (EAA14)

B2 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 3 (EAB21)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
  - vapaa-ajan vietto ja harrastukset
  - koulu
2. Perustaso 1 (EAB22)

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielillä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

3. Perustaso 2 (EAB23)

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
  - eri elämänvaiheet
4. Perustaso 3 (EAB24)
  5. Perustaso 4 (EAB25)
  6. Perustaso 5 (EAB26)

7. Perustason jatko 1 (EAB27)

8. Perustason jatko 2 (EAB28)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (EAB29)

10. Kielioppi (EAB210)

11. Maantuntemus (EAB211)

12. Kohti kansainvälisyyttä (EAB212)

13. Abikertaus (EAB213)

14. Peruskoulun kertausta (EAB214)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulussa opittuja perusrakenteita ja sanastoa tekstien, harjoitusten ja kuullunymmärtämisen kautta
- valmistaudutaan espanjan kielen lukio-opintoihin

B3 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 1 (EAB31)

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

2. Perustason alkeet 2 (EAB32)

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

3. Perustason alkeet 3 (EAB33)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

4. Perustaso 1 (EAB34)

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

5. Perustaso 2 (EAB35)

6. Perustaso 3 (EAB36)

7. Perustaso 4 (EAB37)

8. Perustaso 5 (EAB38)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (EAB39)

10. Kielioppi (EAB310)

11. Maantuntemus (EAB311)

12. Kohti kansainvälisyyttä (EAB312)

13. Abikertaus (EAB313)

Filosofia

Pakolliset opinnot

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (F1)
2. Etiikka (F2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Yhteiskuntafilosofia (F3)
4. Totuus (F4)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

5. Filosofia ja ajattelun taidot (F5)
6. Kulttuurifilosofia (F6)
7. Filosofian osa-alueita ja erityiskysymyksiä (F7)
8. Filosofia eri aikoina -projekti (F8)

Keskeiset sisällöt

- filosofian historian suuria linjoja
  - nykyfilosofian painopisteitä ja koulukuntia
  - filosofisten kysymysten keskinäiset vaikutussuhteet sekä yhteydet muuhun kulttuuriin ja yhteiskuntaan
  - sisältö voi vaihdella lukuvuosittain
9. Filosofian kertaus abeille (F9)
  10. Filosofian valinnainen teema (F10)

Fysiikka

Pakolliset opinnot

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)
2. Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (FY2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Energia ja lämpö (FY3)

Keskeiset sisällöt

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

4. Voima ja liike (FY4)

Keskeiset sisällöt

- tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait
- voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö
- paino ja kitka
- liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia
- mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate
- liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksilotteiset törmäykset

5. Jaksollinen liike ja aallot (FY5)

6. Sähkö (FY6)

7. Sähkömagnetismi ja valo (FY7)

8. Aine, säteily ja kvanttuminen (FY8)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Fysiikan kertausta (FY9)

10. Kokeellinen fysiikka (FY10)

11. Tähtitiede (FY11)

Keskeiset sisällöt

- tähtitaivas ja sen nimistö,
- ajanmittaus, tähtien säteily, väri-kirkkauskaavio,
- taivas eri aallonpituuksilla, etäisyysmitat,
- aurinkokunta, tähdet, muuttujat, tähtijoukot, galaksit, galaksijoukot,
- maailmankaikkeuden ja alkuaineiden synty

12. Fysiikan sähköiset työvälineet (FY12)

13. Syventävää fysiikkaa (FY13)

14. Fysiikan teemaopinnot (FY14)

Historia

Pakolliset opinnot

1. Ihminen, ympäristö ja historia (HI1)
2. Kansainväliset suhteet (HI2)
3. Itsenäisen Suomen historia (HI3)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

4. Eurooppalainen ihminen (HI4)

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- antiikin kulttuurien yleispiirteet
- demokratian ja tieteellisen ajattelun synty
- keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirin vuorovaikutus

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa
- reformaatio ja tiedon vallankumous
- valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen
- 1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset

Kohti nykyaikaa

- taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen
- tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat
- demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat
- tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen
- sukupuoliroolien murros

5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI5)

Keskeiset sisällöt

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- tutkimusmenetelmät ja lähteet
- käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
  - Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
  - elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
  - Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla
- Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

Lohjan paikallisia asioita voidaan käsitellä soveltuviissa kohdissa

6. Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

- 7. Sotahistoria (HI7)
- 8. Antiikin historia (HI8)
- 9. Historian kertaus abeille (HI9)
- 10. Historian tutkimus (HI10)
- 11. Lohja ennen meitä ja nyt (HI11)
- 12. Historian valinnainen teema (HI12)

Italia

B3 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 1 (IAB31)

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

2. Perustason alkeet 2 (IAB32)

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

3. Perustason alkeet 3 (IAB33)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

4. Perustaso 1 (IAB34)

5. Perustaso 2 (IAB35)

6. Perustaso 3 (IAB36)

7. Perustaso 4 (IAB37)

8. Perustaso 5 (IAB38)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

- 9. Preppausta abeille (IAB39)
- 10. Kielioppi (IAB310)
- 11. Maantuntemus (IAB311)
- 12. Kohti kansainvälisyyttä (IAB312)
- 13. Abikertaus (IAB313)

Kemia

Pakolliset opinnot

1. Kemia ja minä (KE1)
2. Kemia ja kestävä tulevaisuus (KE2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Molekyylit ja mallit (KE3)

Keskeiset sisällöt

- liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi
  - hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet
  - hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä
  - hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
  - suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria
  - kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä
  - tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta
4. Kemiaallinen reaktio (KE4)
  5. Kemiaallinen energia ja kiertotalous (KE5)
  6. Kemiaallinen tasapaino (KE6)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

7. Kemian kertaus (KE7)
8. Kemian kokeellisia töitä (KE8)
9. Soveltavaa kemiaa sähköisin välinein (KE9)
10. Kemian teemaopinnot (KE10)

Kuvataide

Pakolliset opinnot

1. Omat kuvat, jaetut kulttuurit (KU1)
2. Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt (KU2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Kuva viestii ja vaikuttaa (KU3)
4. Taiteen monet maailmat (KU4)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

5. Nykyaiteen työpaja (KU5)
6. Värit - pintaa syvemmältä (KU6)

Keskeiset sisällöt

- erilaiset väriopin teoriat, käsitteet ja värijärjestelmien mallinnokset
- väri-ilmaisu, värien psykologia, värisommittelu ja erilaisten värivälineiden käyttö
- värien vaikutus kuvailmaisissa

7. Luovan piirtämisen työpaja (KU7)

Keskeiset sisällöt

- eri taiteilijoiden kädenjälkeen ja viivan luonteeseen tutustuminen
- harjoitellaan käden ja silmän yhteistyötä havainnointiin perustuvilla harjoitteilla, esimerkiksi croquis- ja elävän mallin piirtämisellä
- ilmaisullisuuden korostaminen esimerkiksi sommitteluun harjaantumisen kautta
- perinteiset ja kokeillut piirtämisen tekniikat

8. Kuvanveisto ja tilallisuus (KU8)

Keskeiset sisällöt

- tutustutaan kolmiulotteisen ilmaisun mahdollisuuksiin kuvataiteen kentällä
- harjoitellaan saven työstämistä ja keramiikan lasittamista
- perehdytään kuvanveiston kokeileviin tekniikoihin, esimerkiksi kierrätysmateriaalien hyödyntämiseen
- kehitetään omaa ilmaisua kolmiulotteisilla materiaaleilla

9. Öljyvärimaalauksen työpaja (KU9)

10. Taidegrafiikan työpaja (KU10)

11. Valokuvauksen työpaja (KU11)

12. Animaatio- ja videotyöpaja (KU12)

Keskeiset sisällöt

- kuvakerronnan kehittäminen
- animaatiotyöskentelyyn perehtyminen suunnittelusta koostamiseen ja editointiin
- vaha-, pala- tai piirrosanimaation tai lyhytelokuvan valmistaminen ryhmässä tai yksin

13. Lavastus- ja somistus (KU13)

14. Ulkomailla suoritettavat kuvataiteen opinnot (KU14)

15. Graafinen suunnittelu (KU15)

Keskeiset sisällöt

- kuvankäsittelyn, vektorigrafiikan ja julkaisun ohjelmistot
- oman kuvallisen ilmaisun kehittäminen graafisen suunnittelun välineillä
- graafisen suunnittelun tekniikat erilaisissa suunnittelutehtävissä
- värijärjestelmät ja värin käyttö digitaalisessa työskentelyssä

16. Piirustuksen ja maalauksen omat kuvat (KU16)

17. Kyvyt käyttöön – taideprojekti (KU17)

18. Kuvataiteen valinnainen teema (KU18)

Kuvataidekoulun opinnot

19. Piirustuksen ja maalauksen ateljee (KU19)

20. Monialainen ateljee (KU20)

21. Printti ja piirustus –ateljee (KU21)

22. Arkkitehtuurin ateljee (KU22)

23. Mediataiteiden ateljee (KU23)

24. Sarjakuvan ateljee (KU24)

25. Keramiikka/monialainen ateljee (KU25)

Latina

B3 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Ikkunat auki antiikkiin (LAB31)

Keskeiset sisällöt

- Rooman valtakunnan latinan kielen vaiheet pääpiirteittäin
- antiikin ja nykypäivän Italiaa ja roomalaisia

2. Antiikin elämää (LAB32)

Keskeiset sisällöt

- yksityinen ja julkinen elämä antiikissa
- työnteko antiikissa
- orjuus

3. Tietoa, taitoa ja taruperintöä (LAB33)

Keskeiset sisällöt

- antiikin vapaa-aika
- antiikin roomalaisnuorten kasvatus ja koulunkäynti
- antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit

4. Rooman historian vaiheita (LAB34)

5. Merkittäviä roomalaisia (LAB35)

6. Kulttuuriperintömme (LAB36)

7. Viestejä menneisyydestä (LAB37)

8. Latinaa kautta vuosisatojen(LAB38)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (LAB39)

10. Latinan alkeita ja perintöä (LAB310)

Keskeiset sisällöt

- opetuksessa perehdytään klassisen latinan ääntämiseen, muoto-opin perusteisiin ja perussanastoon tekstien ja harjoitusten avulla
- opetuksessa otetaan myös lyhyesti esille antiikin historiaa, myyttejä ja kulttuuria, latinankielisiä lentäviä lauseita sekä sanastollisia yhteyksiä nykykieliin ja eri tieteenalojen termeihin

11. Latinan alkeiden jatko (LAB311)

Keskeiset sisällöt

- opetuksessa harjoitellaan klassisen latinan ääntämistä ja perehdytään muoto-opin pääpiirteisiin, lauseopin perusteisiin ja keskeiseen sanastoon tekstien ja harjoitusten avulla
- opetuksessa tuodaan myös lyhyesti esille antiikin historiaa, myyttejä ja kulttuuria, latinankielisiä lentäviä lauseita sekä latinan vaikutusta eri kielten sanastoihin
- opintojen suorittaminen edellyttää yleensä opintojakson LAB310 suorittamista

12. Lisää latinaa ja vähän muinaiskreikkaakin! (LAB312)

Keskeiset sisällöt

- opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään klassisen latinan muoto- ja lauseopin ja keskeisen sanaston hallintaa tekstien ja harjoitusten avulla
- opetuksessa tuodaan esille lyhyesti antiikin historiaa, myyttejä ja kulttuuria, lentäviä lauseita sekä latinan vaikutusta eri kieliin ja tieteenalojen (biologia ja lääketiede) termistöön
- opetuksessa käydään läpi myös muinaiskreikan aakkoset ja harjoitellaan lyhyesti niiden lukemista ja kirjoittamista
- opintojen suorittaminen edellyttää yleensä opintojaksojen LAB310 ja LAB311 suorittamista.

13. Rooman leirikoulu (LAB313)

Liikunta

Pakolliset opinnot

1. Oppiva liikkuja (LI1)
2. Aktiivinen elämä (LI2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Uudet mahdollisuudet (LI3)
Keskeiset sisällöt
  - uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen
  - liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen
4. Yhdessä liikkuen (LI4)
5. Virkistystä liikunnasta (LI5)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

6. Ulkopalloilu (LI6)
Keskeiset sisällöt
  - jalkapallo
  - pesäpallo
  - ultimate
  - tennis
  - beachvolley
  - jääpelit
7. Sisäpalloilu (LI7)

Keskeiset sisällöt

- koripallo
  - lentopallo
  - käsipallo
  - salibandy
  - sulkapallo
  - futsal
  - pöytätennis
8. Wanhojen tanssit (LI8)
  9. Liikutaan räväkästi (LI9)
  10. Yksilöliikunta (LI10)
  11. Tanssi ja liike (LI11)

Keskeiset sisällöt

Kurssin sisältö muodostuu eri tanssilajeista:

- latinotanssit,
- jazz,
- reggaeton,
- afro,
- twerk,
- baletti

Kurssin toteutuksessa huomioidaan vallitsevat trendilajit sekä opiskelijoiden toiveet.

12. Ryhmäliikunta (LI12)
13. Tarkkuuslajit (LI13)
14. Kyvyt käyttöön – liikuntapainotteinen projekti (LI14)
15. Liikunnan valinnainen teema (LI15)

Urheiluvalmennettaville

- 16 - 25. Urheiluvalmennus (LI16 - 25)

Maantiede

Pakolliset opinnot

1. Maailma muutoksessa (GE1)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

2. Sininen planeetta (GE2)
3. Yhteinen maailma (GE3)
4. Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta (GE4)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

5. Kartografia (GE5)

Keskeiset sisällöt

- opitaan tulkitsemaan karttoja
- käytetään karttojen tekemiseen ja tulkitsemiseen liittyviä työvälineitä
- käytetään yo-kokeessa tarvittavia tietokoneohjelmia erilaisten graafien tuottamisessa
- syvennetään paikkatietojärjestelmän tuntemusta
- harjoitellaan maantieteen perusasioiden ja -ilmiöiden havainnollistamista

6. Matkailumaantiede (GE6)

7. Suomen maantiede (GE7)

Keskeiset sisällöt

- pohditaan sijainnin merkitystä oman maan ominaispiirteisiin
- perehdytään Suomen
  - o maankamaraan ja pinnanmuotoihin
  - o ilmastoon ja säähän
  - o vesistöihin
  - o eliömaantieteeseen
  - o väestöön ja asutukseen
  - o talouteen ja elinkeinoihin
  - o ihmisen toimintaan ja ympäristöongelmiin
  - o maan erilaisiin aluejakoihin

8. Eriarvoinen maailma (GE8)

9. Maantieteen maastotyöskentely (GE9)

10. Maantieteen kertaus abeille (GE10)

Matematiikka

Matematiikan pitkä oppimäärä

Pakolliset opinnot

1. Luvut ja yhtälöt (MAY1)
2. Funktiot ja yhtälöt 1 (MAA2)
3. Geometria (MAA3)
4. Analyttinen geometria ja vektorit (MAA4)
5. Funktiot ja yhtälöt 2 (MAA5)
6. Derivaatta (MAA6)
7. Integraalilaskenta (MAA7)
8. Tilastot ja todennäköisyys (MAA8)
9. Talousmatematiikka (MAA9)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

10. 3D-geometria (MAA10)
11. Algoritmit ja lukuteoria (MAA11)

Keskeiset sisällöt

- algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeeriseen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

12. Analyysi ja jatkuva jakauma (MAA12)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

13. Pitkän matematiikan kertaus 1 (MAA13)
14. Pitkän matematiikan kertaus 2 (MAA14)
15. Sähköiset työvälineet matematiikassa (MAA15)
16. Lineaarialgebra ja kompleksiluvut (MAA16)
17. Pitkän matematiikan teemaopinnot (MAA17)
18. Johdanto matematiikkaan (MAA0)

Keskeiset sisällöt

- peruskoulun oppimäärän keskeisiä sisältöjä, kuten peruslaskutoimitukset, murtoluvut, potenssit, polynomien laskutoimitukset, ensimmäisen asteen yhtälöt ja funktiot
- opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joiden peruskoulun arvosana on korkeintaan hyvä (8)
- opintojakso suoritetaan yleensä 1. opiskeluvuoden syksyllä.

Matematiikan lyhyt oppimäärä

Pakolliset opinnot

1. Luvut ja yhtälöt (MAY1)
2. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB2)
3. Geometria (MAB3)
4. Matemaattisia malleja (MAB4)
5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)
6. Talousmatematiikan alkeet (MAB6)
7. Talousmatematiikka (MAB7)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

8. Matemaattinen analyysi (MAB8)
9. Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (MAB9)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

10. Lyhyen matematiikan kertaus (MAB10)
11. Sähköiset työvälineet matematiikassa (MAB11)
12. Lyhyen matematiikan teemaopinnot (MAB12)
13. Johdanto matematiikkaan (MAB0)

Keskeiset sisällöt

- peruskoulun oppimäärän keskeisiä sisältöjä, kuten peruslaskutoimitukset, murtoluvut, potenssit, polynomien laskutoimitukset, ensimmäisen asteen yhtälöt ja funktiot
- opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joiden peruskoulun arvosana on korkeintaan hyvä (8)
- opintojakso suoritetaan yleensä 1. opiskeluvuoden syksyllä.

Musiikki

Pakolliset opinnot

1. Intro – kaikki soimaan (MU1)
2. Syke – soiva ilmaisu (MU2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Genre – globaali uteliaisuus (MU3)
4. Demo – luovasti yhdessä (MU4)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

5. Kyvyt käyttöön – Musiikkiprojekti (MU5)
6. Kitara 1 (MU6)

Keskeiset sisällöt

- kitaran virittäminen ja kielenvaihto
  - säestäminen sointumerkeistä
  - melodian soittaminen tabulatuureista
7. Kitara 2 (MU7)

8. Pianolla säestäminen 1 (MU8)

Keskeiset sisällöt

- kolmisointujen muodostaminen
- säestäminen sointumerkeistä
- melodian soittaminen nuottikirjoituksesta

9. Pianolla säestäminen 2 (MU9)

10. Bändisoitto 1 (MU10)

Keskeiset sisällöt

- kaikkiin bändisoittimiin tutustuminen ja soittimien perustekniikat (rummut, kitara, basso, koskettimet, mikrofoniin laulaminen, treeniäänentoiston käyttäminen)
- opiskelija valitsee yhden soittimen, jonka harjoitteluun hän syvenyy
- yhteissoittoa valituilla instrumenteilla ja ohjelmistolla

11. Bändisoitto 2 (MU11)

12. Kuoro 1 (MU12)

Keskeiset sisällöt

- äänenkäytön ja laulutekniikan harjoituksia
- yksi- ja moniäänisiä lauluja
- esiintymisiä koulun järjestämissä tilaisuuksissa

13. Kuoro 2 (MU13)

14. Kuoro 3 (MU14)

15. Musiikkiteknologia (MU15)

Keskeiset sisällöt

- äänentoistolaitteiden käyttäminen
- musiikin äänittäminen midi- ja audiomuodossa
- äänen muokkaaminen ja editoiminen
- joidenkin musiikinteko-ohjelmien ja sovelluksien käytön opettelu tietokoneella, tabletilla tai älypuhelimella (äänitys, editointi, miksaus, nuottikirjoitus ym.)

16. Ääni- ja valotekniikka lukion tilaisuuksissa (MU16)

17. Musiikin valinnainen teema (MU17)

Musiikkiopiston opinnot

18. Musiikin perusopinnot Musiikkitalo 3-opintokokonaisuus (MU18)

19. Musiikin syventävät instrumenttiopinnot ja lopputyö (MU19)

20. Yhteismusisoinnin syventävät opinnot 1 (MU20)

21. Yhteismusisoinnin syventävät opinnot 2 (MU21)

22. Syventävät kaikille yhteiset musiikin hahmotusaineiden opinnot (MU22)

23. Musiikin teorian syventävät opinnot (MU23)

24. Säveltapailun syventävät opinnot (MU24)

25. Musiikin historian syventävät opinnot (MU25)

Opinto-ohjaus

Pakolliset opinnot

1. Minä opiskelijana (OP1)
2. Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (OP2)

Koulukohtaiset valinnaiset opinnot

3. Työ- ja yritys-elämään tutustuminen (OP3)
4. Tutorointi (OP4)
5. Korkeakouluopinnot 1 (OP5)
6. Korkeakouluopinnot 2 (OP6)
7. Korkeakouluopinnot 3 (OP7)
8. Korkeakouluopinnot 4 (OP8)
9. Korkeakouluopinnot 5 (OP9)

Psykologia

Pakolliset opinnot

1. Toimiva ja oppiva ihminen (PS1)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

2. Kehittyvä ihminen (PS2)

Keskeiset sisällöt

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

3. Tietoa käsittelevä ihminen (PS3)

4. Tunteet ja mielenterveys (PS4)

5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS5)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

6. Elämänhallinta ja ihmissuhteet (PS6)

7. Psykologinen tutkimus (PS7)

8. Sosiaalipsykologia (PS8)

9. Muuttuva psykologia (PS9)

10. Psykologian sovellusalueet, (PS10)

11. Psykologian kertaus abeille (PS11)

12. Psykologian valinnainen teema (PS12)

Ranska

A - kieli

Pakolliset opinnot

1. Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (RAA1)
2. Ranska globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (RAA2)
3. Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (RAA3)
4. Kieli vaikuttamisen välineenä (RAA4)
5. Kestävä tulevaisuus ja tiede (RAA5)
6. Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (RAA6)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

7. Ympäristö ja kestävä elämäntapa (RAA7)
8. Viesti ja vaikutta puhuen (RAA8)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (RAA9)
10. Sanasto haltuun (RAA10)
11. Kirjoita taitavasti (RAA11)
12. Peruskoulun kertausta (RAA12)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulusanastoa ja opitaan uuttakin
  - opitaan tärkeimmät rakenteet
  - kerrataan verbimuotojen käytön perusasiat
  - opetellaan prepositioita, artikkeleita ym.
13. Kohti kansainvälisyyttä (RAA13)
  14. Abikertaus (RAA14)

B2 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 3 (RAB21)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
  - vapaa-ajan vietto ja harrastukset
  - koulu
2. Perustaso 1 (RAB22)

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
  - Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
  - arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua
3. Perustaso 2 (RAB23)

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

4. Perustaso 3 (RAB24)
5. Perustaso 4 (RAB25)
6. Perustaso 5 (RAB26)
7. Perustason jatko 1 (RAB27)
8. Perustason jatko 2 (RAB28)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (RAB29)
10. Kielioppi (RAB210)
11. Maantuntemus (RAB211)
12. Kohti kansainvälisyyttä (RAB212)
13. Abikertaus (RAB213)
14. Peruskoulun kertausta (RAB214)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulussa opittuja perusrakenteita ja sanastoa tekstien, harjoitusten ja kuullunymmärtämisen kautta
- valmistaudutaan ranskan kielen lukio-opintoihin

B3 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 1 (RAB31)

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

2. Perustason alkeet 2 (RAB32)

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

3. Perustason alkeet 3 (RAB33)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

4. Perustaso 1 (RAB34)
5. Perustaso 2 (RAB35)
6. Perustaso 3 (RAB36)
7. Perustaso 4 (RAB37)
8. Perustaso 5 (RAB38)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (RAB39)
10. Kielioppi (RAB310)
11. Maantuntemus (RAB311)
12. Kohti kansainvälisyyttä (RAB312)
13. Abikertaus (RAB313)

Ruotsi

A - kieli

Pakolliset opinnot

1. Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (RUA1)
2. Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen (RUA2)
3. Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (RUA3)
4. Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä (RUA4)
5. Kestävä tulevaisuus ja tiede (RUA5)
6. Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (RUA6)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

7. Ympäristö ja kestävä elämäntapa (RUA7)
8. Viesti ja vaikutta puhuen (RUA8)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (RUA9)
10. Kielioppi (RUA10)
11. Ruotsia iloisesti (RUA11)
12. Peruskoulun ruotsin kertaus (RUA12)
Keskeiset sisällöt
  - kerrataan keskeisiä peruskoulun kielioppirakenteita
  - vahvistetaan ja kartutetaan perussanastoa
13. Kirjoittaminen (RUA13)
14. Kohti kansainvälisyyttä (RUA14)
15. Abikertaus (RUA15)

B1 - kieli

Pakolliset opinnot

1. Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (RUB11)
2. Ruotsin kieli arjessani (RUB12)
3. Kulttuuri ja mediat (RUB13)
4. Ympäristömme (RUB14)
5. Opiskelu- ja työelämä (RUB15)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

6. Viesti ja vaikutta puhuen (RUB16)
7. Kestävä elämäntapa (RUB17)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

8. Arkea ja kulttuuria (RUB18)
9. Preppausta abeille (RUB19)
10. Kielioppi (RUB110)
11. Ruotsia iloisesti (RUB111)
12. Peruskoulun ruotsin kertaus (RUB112)
Keskeiset sisällöt
  - Kerrataan ja vahvistetaan ruotsin kielioppirakenteita,
  - vahvistetaan ja kartutetaan perussanastoa.
13. Kirjoittaminen (RUB113)
14. Kohti kansainvälisyyttä (RUB114)
15. Abikertaus (RUB115)

Saksa

A - kieli

Pakolliset opinnot

1. Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (SAA1)
2. Saksa globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (SAA2)
3. Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (SAA3)
4. Kieli vaikuttamisen välineenä (SAA4)
5. Kestävä tulevaisuus ja tiede (SAA5)
6. Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (SAA6)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

7. Ympäristö ja kestävä elämäntapa (SAA7)
8. Viesti ja vaikutta puhuen (SAA8)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (SAA9)
10. Sanasto haltuun (SAA10)
11. Kirjoita taitavasti (SAA11)
12. Peruskoulun kertausta (SAA12)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulusanastoa ja opitaan uuttakin
- opitaan saksan tärkeimmät rakenteet
- kerrataan verbimuotojen käytön perusasiat
- opetellaan prepositioita, artikkeleita ym.

13. Kohti kansanvälisyyttä (SAA13)
14. Abikertaus (SAA14)
15. Kielioppi (SAA15)

B2 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 3 (SAB21)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

2. Perustaso 1 (SAB22)

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

3. Perustaso 2 (SAB23)

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

4. Perustaso 3 (SAB24)
5. Perustaso 4 (SAB25)
6. Perustaso 5 (SAB26)
7. Perustason jatko 1 (SAB27)
8. Perustason jatko 2 (SAB28)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (SAB29)
10. Kielioppi (SAB210)
11. Maantuntemus (SAB211)
12. Kohti kansainvälisyyttä (SAB212)
13. Abikertaus (SAB213)
14. Peruskoulun saksan kertaus (SAB214)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulussa opittuja perusrakenteita ja sanastoa tekstien, harjoitusten ja kuullunymmärtämisen kautta
- valmistaudutaan saksan kielen lukio-opintoihin

B3 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 1 (SAB31)

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

2. Perustason alkeet 2 (SAB32)

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

3. Perustason alkeet 3 (SAB33)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

4. Perustaso 1 (SAB34)
5. Perustaso 2 (SAB35)
6. Perustaso 3 (SAB36)
7. Perustaso 4 (SAB37)
8. Perustaso 5 (SAB38)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (SAB39)
10. Kielioppi (SAB310)
11. Maantuntemus (SAB311)
12. Kohti kansainvälisyyttä (SAB312)
13. Abikertaus (SAB313)

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Pakolliset opinnot

1. Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (S21)
2. Kieli- ja tekstitietoisuus (S22)
3. Vuorovaikutus 1 (S23)
4. Kirjallisuus 1 (S24)
5. Tekstien tulkinta 1 (S25)
6. Kirjoittaminen 1 (S26)
7. Vuorovaikutus 2 (S27)
8. Kirjallisuus 2 (S28)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

9. Vuorovaikutus 3 (S29)
10. Kirjoittaminen 2 (S210)
11. Tekstien tulkinta 2 (S211)

Terveystieto

Pakolliset opinnot

1. Terveys voimavarana (TE1)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

2. Terveys ja ympäristö (TE2)
3. Terveys ja yhteiskunta (TE3)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

4. Terveystiedon kertaus abeille (TE4)
5. Terveystiedon valinnainen teema (TE5)

Tietotekniikka

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

1. Sähköinen oppimisympäristöt (AT1)

Keskeiset sisällöt

- ylioppilastutkinnossa käytettävän sähköisen koeympäristön käyttö
- ylioppilaskokeessa tarvittavat ohjelmistot
- lukio-opinnoissa tarvittavat oppimisympäristöt ja ohjelmistot

2. Toimisto-ohjelmistot (AT2)

Keskeiset sisällöt

- tekstinkäsittelyohjelmistot
- esitysgrafiikkaohjelmistot
- taulukkolaskentaohjelmistot
  - o taulukot
  - o kaaviot
  - o funktiot

3. Kuvankäsittely (AT3)

Keskeiset sisällöt

- bittikarttakuvien käsittely kuvankäsittelyohjelmilla
- grafiikan luominen vektorigrafiikkaohjelmilla
- tekijänoikeudet

4. Ohjelmointi 1 (AT4)

5. Web-kehitys 1 (AT5)

6. Ohjelmointi 2 (AT6)

7. Web-kehitys 2 (AT7)

8. Pelikehitys (AT8)

9. Robotiikka (AT9)

10. Kuvankäsittely 2 (AT10)

11. Tietokannat (AT11)

12. Tietotekniikan teemaopinnot (AT12)

Uskonto

Evankelis-luterilainen uskonto

Pakolliset opinnot

1. Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä (UE1)
2. Maailmanlaajuinen kristinusko (UE2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)
4. Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (UE4)
5. Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (UE5)
6. Uskonto, tiede ja media (UE6)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

7. Katsomukset tänään (UE7)

Keskeiset sisällöt

- suurten maailmanuskontojen pohjalta syntyneet yhteisöt ja niiden toiminta (esimerkiksi Amma-liike ja Bahai)
  - uushenkisyys (esimerkiksi enkeliusko, Karhun kansa)
  - ei-uskonnolliset katsomukset (esimerkiksi parodiauskonnot, ateistinen henkisyys)
8. Muinaiset myytit (UE8)
  9. Uskontotieteellinen tutkimus (UE9)
  10. Uskontojen pyhät tekstit (UE10)
  11. Uskonnon kertaus abeille (UE11)
  12. Uskonnon valinnainen teema (UE12)

Ortodoksinen uskonto

Pakolliset opinnot

1. Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä (UO1)
2. Ortodoksisuus maailmassa (UO2)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UO3)
4. Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (UO4)
5. Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus (UO5)
6. Ortodoksisuus, tiede ja media (UO6)

Venäjä

A - kieli

Pakolliset opinnot

1. Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (VEA1)
2. Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (VEA2)
3. Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (VEA3)
4. Kieli vaikuttamisen välineenä (VEA4)
5. Kestävä tulevaisuus ja tiede (VEA5)
6. Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (VEA6)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

7. Ympäristö ja kestävä elämäntapa (VEA7)
8. Viesti ja vaikutta puhuen (VEA8)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (VEA9)
10. Sanasto haltuun (VEA10)
11. Kirjoita taitavasti (VEA11)
12. Peruskoulun kertausta (VEA12)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulusanastoa ja opitaan uuttakin
  - opitaan venäjän tärkeimmät rakenteet
  - kerrataan verbimuotojen käytön perusasiat
  - opetellaan prepositioita, artikkeleita ym.
13. Kohti kansainvälisyyttä (VEA13)
  14. Abikertaus (VEA14)

B2 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 3 (VEB21)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

2. Perustaso 1 (VEB22)

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielillä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

3. Perustaso 2 (VEB23)

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

4. Perustaso 3 (VEB24)

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

5. Perustaso 4 (VEB25)

6. Perustaso 5 (VEB26)

7. Perustason jatko 1 (VEB27)

8. Perustason jatko 2 (VEB28)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (VEB29)

10. Kielioppi (VEB210)

11. Maantuntemus (VEB211)

12. Kohti kansainvälisyyttä (VEB212)

13. Abikertaus (VEB213)

14. Peruskoulun kertausta (VEB214)

Keskeiset sisällöt

- kerrataan peruskoulussa opittuja perusrakenteita ja sanastoa tekstien, harjoitusten ja kuullunymmärtämisen kautta
- valmistaudutaan venäjän kielen lukio-opintoihin

B3 - kieli

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

1. Perustason alkeet 1 (VEB31)

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

2. Perustason alkeet 2 (VEB32)

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

3. Perustason alkeet 3 (VEB33)

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

4. Perustaso 1 (VEB34)

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

5. Perustaso 2 (VEB35)

6. Perustaso 3 (VEB36)

7. Perustaso 4 (VEB37)

8. Perustaso 5 (VEB38)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

9. Preppausta abeille (VEB39)

10. Kielioppi (VEB310)

11. Maantuntemus (VEB311)

12. Kohti kansainvälisyyttä (VEB312)

13. Abikertaus (VEB313)

Yhteiskuntaoppi

Pakolliset opinnot

1. Suomalainen yhteiskunta (YH1)

2. Taloustieto (YH2)

3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH3)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

4. Lakitieto (YH4)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

5. Yhteiskuntaopin kertaus abeille (YH5)

6. Taloustieto käytännössä (YH6)

7. Vuosi yrittäjänä 1 (YH7)

Keskeiset sisällöt

- johdatus yrittäjyyteen
- johdatus kiertotalouteen ja vastuullisuuteen
- osaaminen menestystekijäksi
- innovaatiot
- liikeidean muodostaminen

8. Vuosi yrittäjänä 2 (YH8)

Keskeiset sisällöt

- yritystoiminnan käynnistäminen ja liikeidean kirkastaminen
- yritystoiminnan käynnistäminen, seuranta ja raportointi
- yritystoiminnan lopettaminen, arviointi ja tulevaisuus
- lukuvuoden aikana on mahdollisuus osallistua myös yrityskilpailuihin tai messuille

9. Yhteiskuntatieteiden maailma (YH9)

10. Oman talouden hallinta (YH10)

11. Globaalit markkinat ja vastuullinen liiketoiminta (YH11)

12. Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen (YH12)

13. Yhteiskuntaopin vallinnainen teema (YH13)

Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä

Pakolliset opinnot

1. Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (ÄI1)
2. Kieli- ja tekstitietoisuus (ÄI2)
3. Vuorovaikutus 1 (ÄI3)
4. Kirjallisuus 1 (ÄI4)
5. Tekstien tulkinta 1 (ÄI5)
6. Kirjoittaminen 1 (ÄI6)
7. Vuorovaikutus 2 (ÄI7)
8. Kirjallisuus 2 (ÄI8)

Valinnaiset valtakunnalliset opinnot

9. Vuorovaikutus 3 (ÄI9)
10. Kirjoittaminen 2 (ÄI10)
11. Tekstien tulkinta 2 (ÄI11)

Valinnaiset koulukohtaiset opinnot

12. Kielen ja kirjoittamisen perusteet, 1 (ÄI12)

Keskeiset sisällöt

- erilaisten tekstien analyysi, tulkinta ja kirjoittaminen
- keskeisten käsitteiden kertaus
- asiatekstin laatimisen vaiheet
- yhden teoksen lukeminen ohjatusti

13. Elokuva/Media (ÄI13)

14. Luova kirjoittaminen (ÄI14)

15. Julkaisun tekeminen (ÄI 15)

16. Ilmaisutaito (ÄI16)

Keskeiset sisällöt

- rentoutumisharjoituksia
- erilaisia aistiharjoituksia
- sanatonta viestintää: ilmeiden, eleiden ja asentojen merkitys ilmaisussa
- äänenkäyttöharjoituksia
- keskusteluharjoituksia
- erilaisia ilmaisuharjoituksia: esim. pantomiimia, runonlausuntaa, tarinoiden keksimistä, pieniä näytelmiä, musiikkiin eläytymistä, improvisointia, statusharjoituksia
- tietoa erilaisista esityksistä ja niiden analysointia
- esiintymisen ja ilmaisun teoriaa
- osallistumista koulun juhlien järjestelyihin
- mahdollisuuksien mukaan teatterivierailu

17. Ilmaisutaito II (ÄI17)

18. Kielenhuolto (ÄI18)

19. Kyvyt käyttöön – Taideprojekti (ÄI19)

20. Äidinkielen ja kirjallisuuden valinnainen teema (ÄI20)

Lohjan Yhteislyseon lukio – yhteystiedot

Rantapuisto 39, 08100 Lohja

Rehtori Panu Ruoste panu.ruoste@lohja.fi	050 576 8907	Opinto-ohjaaja Kiti Ikonen BCD-ryhmät, N1-ryhmä	044 374 3791
Apulaisrehtori, opinto-ohjaaja Juha Nurmi juha.nurmi@lohja.fi A-ryhmät, N2-ryhmä (osa), urheiluvallmennettavat, kahden tutkinnon opiskelijat ja vaihto- opiskelijat	044 369 1480	Opinto-ohjaaja Pia Koski-Stremmelaar EFG-ryhmät, N2-ryhmä (osa)	044 369 1474
Opintotoimisto Siru Kantola siru.kantola@lohja.fi	044 369 1467	Liikunnanopettaja Anna Sauvola-Kuparinen	044 374 0740
Evelin Somer evelin.somer@lohja.fi	044 045 6917	Liikunnanopettaja Jussi Hormavirta	044 374 1470
Oppimisympäristöjen asiantuntija Misha Lindvall	044 369 1469	Terveystenhoitaja Satu Sjöblom	044 374 3340
Vahtimestari Jouni Ahlbäck	044 374 0001	Psykologi Minna Rautio	044 374 0003
Opettajat etunimi.sukunimi@edu.lohja.fi		Kuraattori Suvi Ahtila	044 374 3260
		Erityisopettaja Johanna Kiviniemi	044 374 3777
		Ruokapalveluesimies	044 369 1471
		Siistijät	044 374 0558

Tervetuloa Lohjan Yhteislyseon lukioon!

Lisätietoja www.lyll.fi

Seuraa meitä

